

BRUSSELS PHILHARMONIC

STRAUSS: EINE ALPENSINFONIE

love story in the Bavarian Alps

BRUSSELS PHILHARMONIC PRESENTS

A BUCKET LIST PRODUCTION

CONDUCTOR NIKOLAJ SZEPS-ZNAIDER

CONCERTMASTER OTTO DEROLEZ

STRAUSS EINE ALPENSINFONIE

WITH THE SUPPORT OF BESIDE TAX SHELTER AND THE BELGIAN TAX SHELTER

Vlaanderen
voorbeelding werkt

flagey

V.J. GUNTHER BROUCKE - ONTWERP LIESBET LUTIN - FOTO © LIESBET PEREMANS

JOUW CONCERTDAG

13:30 ATELIER KIDS:

Symfomania! 10+ | Eine Alpensinfonie
(NL/FR)

14:15 INLEIDING FOYER 2

Sander de Keere (EN)

15:00 CONCERT STUDIO 4 (zonder pauze → 16:15)

RICHARD STRAUSS

Eine Alpensinfonie, op. 64 (1911-1915)

Nacht

Sonnenaufgang

Der Anstieg

Eintritt in den Wald

Wanderung neben dem Bache

Am Wasserfall

Erscheinung

Auf blumige Wiesen

Auf der Alm

Durch Dickicht und Gestrüpp auf Irrwegen

Auf dem Gletscher

Gefahrvolle Augenblicke

Auf dem Gipfel

Vision

Nebel steigen auf

Die Sonne verdüstert sich allmählich

Elegie

Stille vor dem Sturm

Gewitter und Sturm, Abstieg

Sonnenuntergang

Ausklang

Nacht

TOELICHTING

Richard Strauss (1864-1949) verbeeldde de natuurpracht in zijn laatste grote orkestwerk. In *Eine Alpensinfonie* vormt de indrukwekkende bergketen het decor voor een filmisch muziekwerk: rijke klankcombinaties evoceren een wandeling op een bergflank in zeventien momentopnames, van de glinsterende dauw bij het ochtendgloren over een krachtige storm tot het vallen van de nacht. Goed voor drie kwartier fascinerende muziek.

VERLICHTING AAN DE TOP

In 1900 schreef Richard Strauss (1864-1949) zijn ouders dat hij nieuwe inspiratie had gevonden voor een symfonisch gedicht dat zou beginnen “met een zonsopgang in Zwitserland. Verder heb ik enkel een idee (een liefdestragedie van een artiest) en enkele thema’s.” Jarenlang bleef het werk op de plank liggen, tot de componist in 1911 weer naar de partituur werd gezogen. “Ik wil mijn alpensymfonie ‘De Antichrist’ noemen”, vertrouwde hij zijn dagboek toe, “want erin vervat zijn: morele zuivering door de eigen kracht, bevrijding door werk, verering van eeuwige en glorieuze natuur.” De componist had de term ‘Antichrist’ geadopteerd van het gelijknamige boek van Friedrich Nietzsche. Strauss had het gelezen in 1895, vlak na de publicatie, en kon zich helemaal vinden in Nietzsches theorie over, en zijn kritiek op het Christendom. Naast een controversiële aanval op het Christendom, lag ook een positieve boodschap vervat in de idee dat verlichting bereikt kan worden door een fysiek opgaan in, of het aangaan van reële uitdagingen in de fysieke wereld.

Strauss werkte de *Eine Alpensinfonie* uiteindelijk af in 1915. De partituur van het meesterwerk met 23 tussentitels voorziet 123 instrumenten (waaronder een orgel, een windmachine en

koebellen), die elk een aanzienlijke virtuositeit aan de dag moeten leggen. “Nu heb ik tenminste het orkestreren onder de knie”, zou Strauss opgemerkt hebben tijdens de repetities voor de eerste uitvoering door de Dresden Hofkapelle. De instrumentale kleuren en texturen die door het grote ensemble worden geproduceerd, zijn inderdaad minutieus uitgetekend en in de partituur omschreven door de componist.

Bij de première in 1915 waren gemengde reacties te horen. “Filmmuziek”, werd er zelfs minachtend gemompeld. De reputatie van Richard Strauss had jarenlang te lijden onder zijn vermeende banden met het Naziregime én onder een rigide visie op de muziekgeschiedenis: decennia lang sneeuwde zijn oeuvre onder in het verdomhoekje van de conservatieve neo-romantische klankschilders. Maar de generatie componisten geboren na 1935 had gelukkig wel oog voor Strauss’ oeuvre. Zijn tonale stijl werd niet langer als een minder progressief dwaalspoor gezien, maar als een speelse, onvoorspelbare en soms zelfs sardonische manipulatie en verderzetting die met respect en aandacht werd bejegend. Zelfs de Duitse avantgardecomponist Helmut Lachenmann pleitte voor een nieuwe lezing van Strauss. Wanneer het werk intelligent en met perceptieve inspanning wordt beluisterd, aldus Lachenmann, ontdekt men dat het een psychologisch en risikant avontuur is, een geluidswildernis waarin de tonaliteit dienst doet als vangrail. Eine Alpensinfonie is volgens hem niet enkel een levendige natuurbeschrijving met wat theatraal gedonder – wel een tragisch, leerrijk en verlichtend werk.

Toelichting door Judith Van Eeckhout

NIKOLAJ SZEPS-ZNAIDER, **dirigent**

Nikolaj Szeps-Znaider is sinds 2020 muziekdirecteur van Orchestre National de Lyon. Verder koestert hij een nauwe band met London Symphony Orchestra en is hij regelmatig als gastdirigent te zien bij internationaal toonaangevende orkesten zoals Chicago Symphony, Cleveland Orchestra en Montreal Symphony Orchestra. Dit seizoen verwacht hij zijn debuut bij London Philharmonic Orchestra.

Szeps-Znaiders carrière ging van start als violist. Naast een reeks onderscheidingen in wedstrijden zoals de Jaroslav Kocianwedstrijd en de International Carl Nielsen Violin Competition, eindigde hij tenslotte in 1997 als eerste laureaat van de Koningin Elisabethwedstrijd. In het seizoen 2022/23 voorziet hij als solist optredens met onder meer NDR Elbphilharmonie Orchester en het Gewandhausorchester Leipzig.

BRUSSELS PHILHARMONIC

www.brusselsphilharmonic.be

“De wereld heeft symfonische muziek nodig. En symfonische muziek heeft de wereld nodig.”

Dat is de overtuiging van Brussels Philharmonic. Als symfonisch orkest, opgericht in 1935 onder de vleugels van de Belgische openbare omroep, zit het in ons DNA om de symfonische wereld maximaal te ontsluiten. Door te vernieuwen met respect voor het waardevol verleden houden we symfonische muziek van gisteren, vandaag én morgen relevant

en inspirerend - voor onszelf en de hele samenleving. Dat doen we vanuit de historische Studio 4 van Flagey in Brussel, samen met muziekdirecteur Kazushi Ono: hij deelt onze open en avontuurlijke geest en het rotsvaste geloof in de noodzakelijke kruisbestuiving tussen kunst, het leven en de maatschappij.

Brussels Philharmonic is een instelling van de Vlaamse Gemeenschap.

MUSICI

DIRIGENT

Nikolaj Szeps-Znaider

CONCERTMEESTER

Otto Derolez

VIOOL 1

Bart Lemmens ⁽²⁾, Camille Aubrée, Olivia Bergeot, Annelies Broeckhoven, Dante Cáceres, Cristina Constantinescu, Veerle Houbraken, Christophe Pochet, Justine Rigutto, Kristina Rimkeviciute, Anton Skakun, Alissa Vaitsner, Gillis Veldeman

VIOOL 2

Mari Hagiwara ⁽¹⁾, Samuel Nemtanu ⁽¹⁾, Alexis Delporte, Francisco Dourthé Orrego, Aline Janeczek, Eléonore Malaboef, Sayoko Mundy, Naoko Ogura, Eline Pauwels, Julien Poli, Stefanie Van Backlé

ALTVIOOL

Mihai Cocea ⁽¹⁾, Griet François ⁽²⁾, Philippe Allard, José-Miguel Almeida Freitas, Marina Barskaya, Hélène Koerver, Agnieszka Kosakowska, Barbara Peynsaert, Patricia Van Reusel

CELLO

Karel Steylaerts ⁽¹⁾, Aude Dubois, Barbara Gerarts, Julius Himmler, Sophie Jomard, Bénédicte Legrand, Emmanuel Tondus, Elke Wynants

CONTRABAS

Jan Buysschaert ⁽¹⁾, Elias Bartholomeus, Luzia Correia Rendeiro Vieira, Thomas Fiorini, Daniele Giampaolo, Simon Luce

FLUIT

Jill Jeschek ⁽¹⁾, Nil Tena Poyu ⁽²⁾, Elise Tossens, Eva Vennekens

HOBO

Maarten Wijnen ⁽¹⁾, Lode Cartrysse ⁽²⁾, Antoine Metivier ⁽²⁾, Emily Ross

KLARINET

Anne Boeykens ⁽¹⁾, Maura Marinucci ⁽¹⁾, Danny Corstjens ⁽²⁾, Midori Mori ⁽²⁾

FAGOT

Marceau Lefèvre ⁽¹⁾, Karsten Przybyl ⁽¹⁾, Jonas Coomans ⁽²⁾, Alexander Kuksa

HOORN

Hans van der Zanden ⁽¹⁾, Robin van Gemert ^(1*), Mieke Ailliet ⁽²⁾, Suheyl Barkin Sonmezer ⁽²⁾, David Barreda Tena ⁽²⁾, Marlies Callebert ⁽³⁾, Jason Enuset ⁽³⁾, David Escolá Quiles ⁽³⁾, Marta Sofia Freixo Moreira ⁽³⁾, Kristina Mascher-Turner ⁽²⁾, Lies Molenaar ⁽²⁾, Urmin Nes Majstorovic ⁽³⁾, Ivo Pereira ⁽³⁾, Claudia Rigoni, Lynn Tijssen ⁽³⁾, Luc van den Hove, Jonathan van der Beek ⁽³⁾

TROMPET

Ward Hoornaert ⁽¹⁾, Rik Ghesquière, Serge Rigault, Luc Sirjacques

TROMBONE

David Rey ⁽¹⁾, Søren Brassært ⁽³⁾, Reinaldo
Andrés Donoso Pizarro ⁽²⁾, William Foster ⁽²⁾,
Tim Van Medegael ⁽²⁾

TUBA

Ries Schellekens ⁽²⁾, Jean Xhonneux ⁽²⁾

PAUKEN

Gert François ⁽¹⁾, Gert D'haese ⁽²⁾

PERCUSSIE

Titus Franken ⁽²⁾, Gerrit Nulens, Stijn Schoofs,
Gideon Van Canneyt

HARP

Eline Groslot ⁽²⁾, Emma Wauters ⁽²⁾

CELESTA

Anastasia Goldberg ⁽²⁾

ORGEL

Dieter Van Handenhoven ⁽²⁾

⁽¹⁾ aanvoerder

^(1*) doublure

⁽²⁾ solist

⁽³⁾ banda